

İlköğretim Okulu 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri ile Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *

The Study of the Relation Between the Reasons of Absenteesim among the Primary School 7th and 8th Grade Students and Their Grade Level and Gender

Kamile ŞANLI KULA**, Murat YILDIZ ***

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin devamsızlık nedenlerinin cinsiyet ve öğrenim görülen sınıfla arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Araştırmanın evrenini 2009-2010 eğitim öğretim yılında Elazığ il merkezinde devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde bulunan ilköğretim 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören tüm öğrenciler, örneklemini ise evreni oluşturan öğrenciler arasından, beş eğitim bölgesinin büyüklüğüne göre, tabakalı örnekleme orantılı paylaşırma yaklaşımı ile seçilen 2600 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında, ilköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık nedenlerinin belirlenebilmesi amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenci devamsızlık nedenleri anketi kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde, frekans, yüzde ve ki-kare testinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre sınıf düzeyi ve cinsiyet açısından devamsızlık nedenleri arasında farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Devamsızlık, ilköğretim okulu, öğrenci, istatistik.

ABSTRACT: The aim of this research is to explore the relation between the reasons of absenteeism of the primary school 7th and 8th grade students and their grade level and gender. The universe of the research involves all the 7th and 8th grade students at primary school of which absenteeism mean is above the mean in Elazığ in 2009-2010 teaching year, and the samples are 2600 students in this universe, according to the size of the 5 teaching areas, chosen with the proportional stratified sampling sharing approach. At the stage of data collection, with aim of determining the reasons of absenteeism among primary school students, a student absence survey which was developed by the researcher was used. In the process of the analysis of collected data, frequency, percentage and chi-squared tests were used. According to the results of the study there are differences between the grade level and gender in terms of the reasons of absenteeism.

Keywords: Absenteeism, primary school, student, statistic.

1. GİRİŞ

Günümüzde bilim hızla ilerlemektedir. Bireyin ve toplumun geleceği; bilgiye ulaşma, bilgiyi üretebilme ve kullanma becerilerine bağlıdır. Bu becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi, ezberlemeyi değil, bilgi üretimine dayalı çağdaş bir eğitimi gerektirmektedir (Güneş 2008). Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen bir olgu, seçilmiş ve kontrollü bir çevre olan okulun etkisi altında sosyal yeterlilik ve en uygun bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreç, bireye yeni davranışlar kazandırmada ya da mevcut davranışları değiştirmede ise en etkili süreçtir. Bireyin kendi yaşantısında isteyerek, maksatlı ve planlı olarak değişme gerçekleştirdiği bir süreç olması nedeniyle eğitim diğer davranış değiştirme süreçlerinden ayrılmaktadır. Böylece birey toplum hayatına hazırlanmak amacıyla gerekli bilgi, beceri ve tutumu kazanmak ve kişiliğini geliştirmek için eğitimden yararlanmaktadır (Ertürk 1997, Taymaz 1997).

* Bu çalışmaya kaynak oluşturan veriler “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Devamsızlık Sebeplerinin Araştırılması (Elazığ ili örneği)” isimli yüksek lisans tez çalışmasına aittir.

** Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kırşehir-Türkiye, e-posta: sanli2004@hotmail.com

*** Öğretmen, Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi, Elazığ-Türkiye, e-posta: muratylz@hotmail.com

1.1. Devamsızlık Kavramı ve Nedenleri

Devamsızlık, kişilerin bulunması gereken; okul, işyeri, toplantı vb. gibi yerlerde bulunmaması durumudur diye tanımlanabilir. Devamsızlık bir öğrencinin okula yönelik olumsuz duygularının bir belirtisi olmakla birlikte tek başına bir etmen değildir. Birçok etmenin birlikte ya da tek başına bulunması, öğrencinin okuldan uzaklaşmasına veya devamsızlık yapmasına neden olabilmektedir (Pehlivan 2006).

Çocuğun aile ve öğretmenlerle olan iletişim eksikliği ile sosyal yönlendirme yetersizliği okula devamsızlığın nedenidir. Öğrencinin sınıf arkadaşlarıyla olan sosyal bağlarının, okul devamsızlığı üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Okul devamsızlığında diğer risk taşıyan faktörler ise; erkek olmak, erken ergenlik gelişimi, ayrılmış aile çocukları, düşük sosyo-ekonomik statüdür (Veenstra ve diğerleri 2010). Sık sık ve yoğun biçimde okul devamsızlığı olan öğrencilerin okul başarıları oldukça düşüktür ve mezuniyetten önce okulu bırakırlar. Aşırı okul devamsızlığı, bozuk adaptasyon davranışları, kaçırılan fırsatlar, gelecekteki işsizlik ve refah maliyeti gibi önemli durumlarla ilişkilidir. Epidemiyolojik araştırmalara göre, devamsızlık vakalarının % 50'sinden fazlasında, devamsızlığa neden olan tek ya da en büyük neden, öğrencilerin ya da ailelerinin fiziksel ve zihinsel sağlık problemleridir (Weitzman 1982)

Devamsızlık nedeni, öğrenciden, öğretmenden, okul ya da okul yöneticilerinden, aileden, sağlık problemlerinden, çevre faktörlerinden kaynaklanıyor olabilir.

1.1.1. Bireysel Nedenler

İlköğretim okulunun 7. ve 8. sınıfları kızların ve erkeklerin ergenlik dönemlerinin başlangıcı olması nedeniyle önemlidir (Kalafat 2007). Ergenlik döneminin en göze çarpan yanı kızlarda ve erkeklerde yaşanan fiziksel değişimlerdir. Bu değişimler er ya da geç tüm bireylerin başından geçmektedir fakat her birey için eşit düzeyde bir etki oluşturmamaktadır. Bazı bireyler bu dönemde yaşadıkları değişiklikleri diğerlerine nazaran daha az hasarla atlatmaktadır, ancak bazıları ise bu dönemi sancılı bir süreç olarak yaşamakta ve bu da bu bireylerin sadece fiziksel görünüşlerindeki değişikliklerle sınırlı kalmamakta ve onların bilişsel gelişimlerini de etkilemektedir. Ergenler, bu dönemde bağımsız olma ve kimliklerini bulma yolunda çok zorlu bir süreçten geçmeye başlarlar (Gül ve Güneş 2009). Ergenlik döneminde yeni ruhsal tepkiler ve davranışlar belirmeye başlar, böylece dengeli ve uyumlu ilköğretim çocuğu gider, yerine oldukça tedirgin, kuruntulu, çabuk tepki gösteren, güç beğenen bir ergen gelir (Açıl ve Purtaş 2008). Bu problemleri yaşayan ilköğretim öğrencisi okuldan soğumaya başlarlar, sonuç olarak, başarıda düşüş olur, disiplin sorunları ve okula devamsızlık görülmeye başlar (Rogge 2001).

1.1.2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler

Öğretmen, çocukların problem çözme yönünden gelişmeleri için sınıfta ana kaynaktır. (Bingham 1998). Günümüzün en önemli kamusal mesleklerinden biri olan öğretmenlik; karmaşık sosyal yaşamın, küreselleşen dünyanın bütün sorunlarının doğrudan hissedildiği sorunlarla dolup taşmaktadır. Değişen dünya ve insanla birlikte, öğretmenlik anlayışı ve sorunları da değişmektedir. Bu nedenle; kamusal niteliği olan bu meslekte; sorunların güncel tespiti ve çözüm arayışları ihmal edilmemesi gereken çok önemli bir olgu olmaya devam etmektedir. Eğitim kurumlarının temel unsurunun insan olması nedeniyle burada sorunların yaşanması doğal karşılanmalıdır. Bu sorunların tamamen yok edilmesi ise olanaksızdır. Eğitim kurumlarında asıl yapılması gereken; sorunların kaynağını tespit ederek, aynı sorunların yaşanmasının önüne geçebilmektir. Bunun için de; eğitim kurumlarında dolaylı ya da doğrudan rol alan herkesin sorunların çözümünde ortak hareket edebilmesi çok önemli görünmektedir (Yapıcı 2003).

Bu yaş grubu bireylerin en önemli özelliği oyun çağını yaşamakta olmalarıdır. Bu nedenle okulların çocukların bilişsel, duyuşsal ve vücudun gelişimlerine ağırlık verici etkinlik alanları

açısından zenginleştirilmesi gerekir. Öğrencilerin fiziksel, zihinsel, toplumsal vb. birçok alanda yetersizlikleri olabilir. Bunların olumsuz sonuçlarını giderebilecek olanlar ise okullarda öğrencilere destek hizmeti sunan psikolojik danışma ve rehberlik servisleridir. Herhangi bir alanda yetersizliği olan öğrencinin “tanılama” işleminden sonra yetersizliğine uygun alanda geliştirilmesi gerekir. Yetersiz olduğu alan ile ilgili gereksinimleri giderilemeyen öğrencinin okula ilgi ve devam isteği azalabilir (Özbaş 2010).

1.1.3. Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklanan Nedenler

Okul, öğrencilere okuma-yazma ve basit sayısal becerilerin yanında, karmaşık ve daha soyut bilgi ve düşünceleri kazandırmak üzere kurulmuş ve hemen hemen herkesi şu veya bu ölçüde ilgilendiren oldukça yaygın, toplumsal bir kurumdur (Tatar 2004). Okul, bireyi kendi beklentilerine uygun hale getirmek çabasında iken, okul dışı çevreler, okulun bireylere ekonomik özgürlük sağlayacak bir meslek kazandırmasındaki işlevini temel faktör olarak görmektedirler. Bu koşullarda da, okul ve okulla ilgili her şey mutsuzluk, sorun ve çelişki yaratmaya devam etmektedir. Okul, içinde yaşanılan sosyo-kültürel çevreden yalıtılmış ve ayakları yere basmayan bir görünüm içindeyse, okula karşı olumlu tutum geliştirilmesi düşünülemez. Bu nedenle, okul yönetimleri, sosyo-kültürel çevre sorunlarına karşı duyarlı olmalı ve duyarlılığını programlarında ve aktivitelerinde göstermelidir (Yapıcı 2003, Yapıcı 2008). Okul ile ilgili sorunlar öğrencilerin başarılarında ciddi sonuçlar doğurabilir. Çocuğun işlevsellik kaybını ve öğrenme performansındaki zararı en aza indirmek için okul sorunları zamanında tespit edilmeli ve çözümlenmelidir. Okul sorunlarının en temel göstergesi, belli bir zeka seviyesine rağmen ders başarısında devam eden düşmedir. Çocuğun okula gitmek istememesi, okul ile ilgili değişik bahaneler söylemesi, bedensel yakınmalar ile aileye yakınması, ders çalışmak istememesi, son zamanlarda okul arkadaşlarından uzaklaşması, sabah okula gitmek için kalkmakta zorlanması, okula gitmemek için sıradan bahaneler sunması, okul ile ilgili bazı sorunların olduğunun göstergesidir (Abalı 2010).

1.1.4. Ailevi Nedenler

İnsan yaşamının üzerinde, doğumundan önce başlayan ve ilk gelişim yıllarından ömrünün sonuna dek etkisini sürdüren bir kurum olarak aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik ve toplumsal yönleriyle, kişiyi, ruhsal gelişimi, oluşumu ve davranışları açısından biçimlendirip yönlendirir. Aile üyeleriyle olan ilişkileri, çocuğun diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama olan tutumlarının temelini oluşturur. Ailenin sosyo-ekonomik koşulları, aile hayatının ruh sağlığını etkilediği gibi, çocuğun kişiliğini de etkiler. Arzularının doyum bulamamasının yanında yoksulluk nedeniyle sürekli olarak açlık ve soğuğa maruz kalan çocuklarda endişe görülür. Bu da kişilik yapısında derin izler bırakabilir ve çocuğun kendini güven içinde hissetmemesi gibi kötü bir sonuç verir (Yavuzer 1996). Ailelerin ekonomik olanaksızlıkları nedeniyle çocukların işgücünden yararlanması, ailenin çocuğuyla yakından ilgilenmemesi ve sorunlarını paylaşmaması, mevsimlik işlerde çalışan ailelerin çocuklarını da yanlarında çalıştırmak istemeleri, okul aile işbirliğinin sağlanamaması devamsızlığın temel nedenlerindedir (Kadı 2000).

1.1.5. Sağlık Nedenleri

Günümüzün sağlık anlayışı; birey, aile ve toplumun sağlığını koruyan, sürdüren ve geliştiren, erken tanı koyduran, hastalıktan çok sağlık merkezli tıbbi yaklaşımı öngören bir anlayıştır. Bu; bireyin iyilik halini koruyacak, sürdürecekt ve geliştirecek uygulamalar, bireylere sorumluluk yükleyerek kendi sağlığı ile ilgili doğru kararlar almasına yardımcı olur. Bireyin kendi sağlığına yönelik doğru kararlar ve doğru davranışlar içinde olması da kendi sağlığını nasıl algıladığı, sağlık durumu ve sorunları ile ilgili farkındalığı ile ilişkilidir (Önal ve diğerleri 2008).

Sosyo-ekonomik durumu orta ve kötü gruplarda, satın alma gücünün yetersizliğine bağlı olarak; kötü beslenme, kötü ev şartları, yetersiz sağlık hizmeti kullanımı, yetersiz aile eğitimi ve

akraba evliliği gibi nedenlerle kronik hastalıklar daha fazla görülebilmektedir. Kronik hastalıklarda, bedensel yetersizlik ve ruhsal sorunlar; gerek beklenmeyen durum, gerekse tedavinin yan etkileri nedeniyle yarattığı fiziksel aktivite kısıtlılığı, yeti yitimi, yatakta gün geçirme, okul günü kaybı, akademik başarısızlık, iletişim ve uyum problemleri gibi sorunların yanında, tıbbi muayene ve tedavi giderleri önemli bir sosyal ve ekonomik sorundur (Sığmal 2006).

1.1.6. Çevresel Nedenler

Öğrencilerin içinde buldukları toplumsal alanlar daha çok akran grupları ve arkadaş çevreleridir. Bu çevrelerin öğrencinin eğitim yaşantısı üzerine önemli etkileri vardır. Okula uygun olmayan arkadaşlık ilişki ve etkileşimlerinin öğrencinin eğitim yaşantılarına bazı olumsuz etkileri olabilir. Öğrencinin eğitim yaşantılarına katılımını olumsuz yönde etkileyen arkadaş çevreleri, örgün eğitim sisteminden ayrı kalmış, kötü alışkanlıkları olan ve eğitime ilişkin olumlu bakış açısına sahip olmayan kişiler olarak sınıflandırılabilir (Özbaş 2010). Ülkemizde okulların bulunduğu çevre şartları birbiriyle tutarlılık göstermemektedir. Bazı okulların çevresi çok yoğun şekilde işletmelerle çevrili iken bazı okullarda ise konut yoğunluğu olduğu bilinmektedir. Bu çeşit çevre türlerinde bulunan okulların çevresinde oluşan sosyal etkileşimle birlikte kurulan arkadaşlık ilişkileri, gencin hem sosyal hem de yaşantısına doğrudan etki edecek bir düzeydedir (Çiloğlu 2006).

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak, ilköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ile cinsiyet ve sınıf düzeyi arasında farklılık olup olmadığı sorularına yanıt aranmaktadır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örneklem ve verilerin toplanması ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

2009-2010 Öğretim yılında Elazığ il merkezindeki ilköğretim okulu 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ile cinsiyet ve sınıf düzeyi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için genel tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. İlişkisel tarama modeli genel tarama yöntemi içine giren bir yöntemdir ve iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar 2012).

2.2. Evren ve Örneklem

Elazığ il merkezindeki ilköğretim okulları, Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Bahçelievler, Fırat, Harput, Hazar ve Karşıyaka olmak üzere beş eğitim bölgesine ayrılmıştır. 2009-2010 Öğretim yılında Elazığ il merkezinde devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde bulunan okullarda 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören tüm öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırma için veriler, evreni oluşturan öğrenciler arasından, beş eğitim bölgesinin büyüklüğüne göre, tabakalı örnekleme orantılı paylaşırma yaklaşımı ile seçilen 2600 öğrenciden toplanmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Nicel veri toplama aracı için araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanmak üzere, “Öğrenci devamsızlık nedenleri anketi” hazırlanmıştır. Öğrenci devamsızlık nedenleri anketi iki

bölüm içermektedir, ilk bölümü 29 maddeden oluşan kişisel bilgi formu, ikinci bölümü ise 25 madde içeren ve devamsızlık nedenlerini ölçen beş seçenekli likert tipi ölçekten oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümünü oluşturan devamsızlık nedenleri ölçeğinin oluşturulmasında öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonuçlarına göre madde havuzu oluşturulmuş, uzman görüşü alınarak 146 öğrenciden oluşan pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Uzman görüşlerine ve faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin altı boyutlu yapıya sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilere uygulanan ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.915 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Elazığ il merkezinde devamsızlık ortalaması il ortalamasının üzerinde bulunan okullarda ilköğretim 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden seçilmiş 2600 öğrenciden elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde ve ki-kare testinden yararlanılmıştır. Kişisel bilgiyi içeren 29 maddeden, bazıları için frekans ve yüzdeler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Kişisel Bilgiler		f	%
Sınıf	7.Sınıf	1264	48.6
	8. Sınıf	1336	51.4
Cinsiyet	Kız	1266	48.7
	Erkek	1334	51.3
	Yok	1317	50.7
Okula devamsızlık	Ara sıra	1229	47.3
	Sık sık	54	2.1
Sürekli tedavi gerektiren kronik hastalık	Evet	326	12.5
	Hayır	2274	87.5
Sınıf tekrarı	Evet	104	4.0
	Hayır	2496	96.0
Okul dışında maddi gelir sağlayacak bir iş yapma	Evet	132	5.1
	Hayır	2468	94.9
Evde ders çalışmanın dışında görevi olma	Evet	1185	45.6
	Hayır	1415	54.4
Dershaneye gitme	Evet	973	37.4
	Hayır	1627	62.6

3.1. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Bireysel Nedenler ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ölçekte altı maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, öğrenim görülen sınıf ile bireysel nedenlerden “Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım” ve “Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım” maddeleri için p değeri >0.05 olarak bulunmuştur. Öğrenim görülen sınıf sabahları uyanamayıp geç kaldığında devamsızlık yapıp yapmamayı etkilemiyor. Benzer şekilde resmi tatillerden önce ya da sonra devamsızlık yapıp yapmama sınıf düzeyine göre farklılık göstermiyor. Buna karşılık diğer maddeler için p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Bu maddeler için bireysel nedenlere ilişkin devamsızlık tercihi ile sınıf düzeyi arasında bir ilişki vardır, sınıf düzeylerinin bireysel nedenlere bağlı devamsızlık tercihleri birbirinden farklıdır. Örneğin, yorucu bir günden sonra dinlenmek için devamsızlık yapıp yapmamak kararında 7. sınıf ve 8. sınıflar farklılık göstermektedir. Sınıf düzeyine göre farklılık olan bu maddeler için yüzdelerle göre inceleme yapıldığında 8. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme

yüzdeleri 7. sınıflara göre daha büyüktür, bu nedenle bu maddelerin tümü için farklılığın 8. sınıflardan kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz.

Tablo 2: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Bireysel Nedenler Arasındaki İlişki

Bireysel Nedenler													
Sınıf	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım													
7. sınıf	858	67.9	165	13.1	103	8.1	81	6.4	57	4.5	8.074	0.089*	
8. sınıf	840	62.9	200	15.0	132	9.9	104	7.8	60	4.5			
Yorucu bir günden sonra dinlenmek için													
7. sınıf	748	59.2	200	15.8	124	9.8	116	9.2	76	6.0	14.709	0.005	
8. sınıf	710	53.1	241	18.0	176	13.2	141	10.6	68	5.1			
Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için													
7. sınıf	704	55.7	213	16.9	128	10.1	118	9.3	101	8.0	19.958	0.001	
8. sınıf	696	52.1	272	20.4	151	11.3	153	11.5	64	4.8			
Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde													
7. sınıf	856	67.7	206	16.3	104	8.2	52	4.1	46	3.6	10.905	0.028	
8. sınıf	865	64.7	239	17.9	117	8.8	83	6.2	32	2.4			
Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün okula gitmem													
7. sınıf	928	73.4	182	14.4	68	5.4	43	3.4	43	3.4	26.721	0.001	
8. sınıf	883	66.1	220	16.5	120	9.0	76	5.7	37	2.8			
Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım													
7. sınıf	817	64.6	186	14.7	119	9.4	76	6.0	66	5.2	2.943	0.567*	
8. sınıf	824	61.7	212	15.9	128	9.6	91	6.8	81	6.1			

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen bireysel nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Bireysel Nedenler Arasındaki İlişki

Bireysel Nedenler													
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Sabahları uyanamayıp geç kaldığımda devamsızlık yaparım													
Kız	841	66.4	184	14.5	107	8.5	95	7.5	39	3.1	13.418	0.009	
Erkek	857	64.2	181	13.6	128	9.6	90	6.7	78	5.8			
Yorucu bir günden sonra dinlenmek için													
Kız	715	56.5	240	19.0	139	11.0	124	9.8	48	3.8	20.151	0.000	
Erkek	743	55.7	201	15.1	161	12.1	133	10.0	96	7.2			
Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için													
Kız	677	53.5	240	19.0	143	11.3	150	11.8	56	4.4	20.101	0.000	
Erkek	723	54.2	245	18.4	136	10.2	121	9.1	109	8.2			
Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde													
Kız	852	67.3	221	17.5	103	8.1	55	4.3	35	2.8	4.881	0.300*	
Erkek	869	65.1	224	16.8	118	8.8	80	6.0	43	3.2			
Telafisi mümkün olan derslerin bulunduğu gün okula gitmem													
Kız	896	70.8	210	16.6	89	7.0	53	4.2	18	1.4	25.396	0.000	
Erkek	915	68.6	192	14.4	99	7.4	66	4.9	62	4.6			
Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde devamsızlık yaparım													
Kız	863	68.2	196	15.5	99	7.8	63	5.0	45	3.6	44.634	0.000	
Erkek	778	58.3	202	15.1	148	11.1	104	7.8	102	7.6			

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyet ile bireysel nedenlerden “Derslere hazırlanamadığım/hazır hissetmediğim günlerde devamsızlık yaparım” maddesi arasında ilişki

olmadığı görülmektedir. Çünkü p değeri >0.05 olarak bulunmuştur. Yani cinsiyet derslere hazırlanamamak ya da hazır hissetmemek durumundaki devamsızlığı etkilememektedir. Diğer maddeler için p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Bireysel nedenlere ilişkin devamsızlık tercihi ile cinsiyet arasında bir ilişki vardır, cinsiyete göre bireysel nedenlere bağlı devamsızlık tercihleri birbirinden farklıdır. Örneğin, sabahları uyanamayıp geç kalındığında devamsızlık yapıp yapmama kararında cinsiyet önemlidir. Yüzdelerle göre inceleme yapıldığında “Bir sonraki gün zor bir dersin sınavına hazırlanmak için” maddesi için kızların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri erkeklere göre daha büyüktür, bu madde için farklılığın kızlardan kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz. Bunun dışındaki farklılık olan maddeler için erkeklerin kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri ise kızlara göre daha büyüktür. Bu maddeler için farklılığın erkeklerden kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz.

3.2. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Öğretmen Kaynaklı Nedenler ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler arasında ilişki olup olmadığı belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Öğretmen Kaynaklı Nedenler Arasındaki İlişki

Sınıf	Öğretmen Kaynaklı Nedenler										Ki-Kare Değeri	p Değeri	
	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Sevmediğim derslerin olduğu günlerde okula gitmem													
7. sınıf	992	78.5	142	11.2	55	4.4	35	2.8	40	3.2			
8. sınıf	931	69.7	197	14.7	103	7.7	54	4.0	51	3.8	28.855	0.000	
İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem													
7. sınıf	963	76.2	170	13.4	54	4.3	38	3.0	39	3.1			
8. sınıf	925	69.2	228	17.1	83	6.2	48	3.6	52	3.9	16.394	0.003	
Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden													
7. sınıf	1016	80.4	122	9.7	49	3.9	34	2.7	43	3.4			
8. sınıf	1019	76.3	179	13.4	56	4.2	40	3.0	42	3.1	9.777	0.044	
Performans görevlerinin olduğu günlerde okula gitmem													
7. sınıf	1000	79.1	153	12.1	54	4.3	28	2.2	29	2.3			
8. sınıf	959	71.8	214	16.0	88	6.6	42	3.1	33	2.5	20.218	0.000	

Öğrenim görülen sınıf ile devamsızlığı etkileyen öğretmen kaynaklı nedenlere ilişkin dört madde için p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı devamsızlık tercihi ile sınıf düzeyi arasında bir ilişki vardır, 7. ve 8. sınıfların öğretmen kaynaklı devamsızlık tercihleri birbirinden farklıdır. Örneğin, öğrencilerin sevmediği derslerin olduğu gün devamsızlık yapıp yapmama kararı öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılık göstermektedir. Sınıf düzeyi ile devamsızlığı etkileyen öğretmen kaynaklı nedenlere ilişkin bu dört madde için 8. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri 7. sınıflara göre daha büyüktür. Yüzdelerle göre farklılığın 8. sınıflardan kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Öğretmen Kaynaklı Nedenler Arasındaki İlişki

Öğretmen Kaynaklı Nedenler												
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sevmediğim derslerin olduğu günlerde okula gitmem												
Kız	976	77.1	156	12.3	65	5.1	37	2.9	32	2.5	16.322	0.003
Erkek	947	71.0	183	13.7	93	7.0	52	3.9	59	4.4		
İletişiminin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün okula gitmem												
Kız	959	75.8	188	14.8	52	4.1	31	2.4	36	2.8	18.541	0.001
Erkek	929	69.6	210	15.7	85	6.4	55	4.1	55	4.1		
Okulu sevmediğimden ve faydalı görmediğimden												
Kız	1048	82.8	137	10.8	35	2.8	21	1.7	25	2.0	42.417	0.000
Erkek	987	74.0	164	12.3	70	5.2	53	4.0	60	4.5		
Performans görevlerinin olduğu günlerde okula gitmem												
Kız	1006	79.5	167	13.2	55	4.3	23	1.8	15	1.2	34.602	0.000
Erkek	953	71.4	200	15.0	87	6.5	47	3.5	47	3.5		

Tablo 5’den, cinsiyet ile devamsızlığı etkileyen öğretmen kaynaklı nedenlere ilişkin dört madde arasında ilişki olduğu görülmektedir. Çünkü cinsiyet ile öğretmen kaynaklı nedenlere ilişkin dört madde için p değeri < 0.05 olarak bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı devamsızlık tercihi ile cinsiyet arasında bir ilişki vardır, kızların ve erkeklerin öğretmen kaynaklı devamsızlık tercihleri birbirinden farklıdır. Öğrencilerin devamsızlığını etkileyen öğretmen kaynaklı nedenlere ilişkin dört maddenin tümü için kızların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri erkeklere göre daha küçüktür.

3.3. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklanan Nedenler ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul yöneticilerinden kaynaklanan nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul yöneticilerinden kaynaklı nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklanan Nedenler Arasındaki İlişki

Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklı Nedenler												
Sınıf	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
İhtiyacım olduğunda okul yönetimi tarafından izin verilmediği için												
7. sınıf	775	61.3	201	15.9	123	9.7	86	6.8	79	6.3	4.105	0.392*
8. sınıf	808	60.5	222	16.6	109	8.2	94	7.0	103	7.7		
Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmem												
7. sınıf	999	79.0	142	11.2	53	4.2	34	2.7	36	2.8	10.561	0.032
8. sınıf	999	74.8	195	14.6	75	5.6	36	2.7	31	2.3		
Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığımı neden olur												
7. sınıf	923	73.0	178	14.1	73	5.8	44	3.5	46	3.6	11.024	0.026
8. sınıf	898	67.2	229	17.1	88	6.6	64	4.8	57	4.3		
Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından												
7. sınıf	929	73.5	186	14.7	84	6.6	30	2.4	35	2.8	9.430	0.051*
8. sınıf	961	71.9	225	16.8	66	4.9	50	3.7	34	2.5		

Tablo 6’dan, öğrenim görülen sınıf ile okul ve okul yöneticilerinden kaynaklanan nedenlere ilişkin “İhtiyacım olduğunda okul yönetimi tarafından izin verilmediği için” ve “Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından” maddeleri arasında ilişki olmadığı

görülmektedir, bu maddeler için p değeri >0.05 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf yani 7. ya da 8. sınıf olmaları ile bu iki madde için devamsızlık yapma kararları farklılık göstermemektedir. Diğer iki madde için ise okul ve okul yöneticilerinden kaynaklanan devamsızlık tercihi ile sınıf düzeyi arasında bir ilişki vardır, 7. ve 8. sınıfların devamsızlık yapma kararları farklılık göstermektedir. Bu maddeler için 8. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri 7. sınıflara göre daha büyüktür.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen okul ve okul yöneticilerinden kaynaklanan nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklı Nedenler Arasındaki İlişki

Okul ve Okul Yöneticilerinden Kaynaklı Nedenler												
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
İhtiyacım olduğunda okul yönetimi tarafından izin verilmediği için												
Kız	825	65.2	205	16.2	103	8.1	72	5.7	61	4.8	31.372	0.000
Erkek	758	56.8	218	16.3	129	9.7	108	8.1	121	9.1		
Derslerle ilgili araç gereçlerin yetersizliğinden okula devam etmem												
Kız	1014	80.1	163	12.9	44	3.5	29	2.3	16	1.3	31.894	0.000
Erkek	984	73.8	174	13.0	84	6.3	41	3.1	51	3.8		
Zor derslerin aynı güne toplanması devamsızlığıma neden olur												
Kız	927	73.2	191	15.1	67	5.3	46	3.6	35	2.8	17.839	0.001
Erkek	894	67.0	216	16.2	94	7.0	62	4.6	68	5.1		
Okulun fiziki şartları benim için uygun olmadığından												
Kız	975	77.0	182	14.4	58	4.6	30	2.4	21	1.7	28.793	0.000
Erkek	915	68.6	229	17.2	92	6.9	50	3.7	48	3.6		

Cinsiyet ve okul ve okul yöneticilerinden kaynaklanan nedenlere ilişkin tüm maddelerde p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Cinsiyet devamsızlık yapmayı bu dört madde için etkilemektedir. Yani cinsiyete göre bu dört maddeye bağlı devamsızlık yapıp yapmama kararı farklılık göstermektedir. Yüzdelerle göre inceleme yapıldığında erkeklerin kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri kızlara göre daha büyüktür, bu nedenle bu maddelerin tümü için farklılık erkeklerden kaynaklandığı yorumunu yapabiliriz.

3.4. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Ailevi Nedenler ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette beş maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8’den, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ve devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenlere ilişkin “Aileme yardım etmem gerektiği için”, “Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım” ve “Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım” maddeleri arasında ilişki olmadığı görülmektedir (p değeri >0.05). Bu üç madde için öğrencilerin 7. ya da 8. sınıf olmalarına göre devamsızlık kararları farklılık göstermemektedir. “Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde okula gitmem” ve “Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde” maddeleri için öğrencilerin devamsızlık tercihi ile 7. ya da 8. sınıf olmaları arasında ilişki vardır. 7. ve 8. sınıfların kararları birbirlerinden farklıdır. Bu maddeler için kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri 7. ve 8. sınıflar için çok yakın olmakla birlikte 8. sınıflara ait yüzdeler daha büyüktür.

Tablo 8: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Ailevi Nedenler Arasındaki İlişki

Ailevi Nedenler												
Sınıf	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Aileme yardım etmem gerektiği için												
7. sınıf	822	65.0	212	16.8	92	7.3	78	6.2	60	4.7		
8. sınıf	868	65.0	236	17.7	85	6.4	89	6.7	58	4.3	1.58	0.812*
Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım												
7. sınıf	1021	80.8	131	10.4	42	3.3	35	2.8	35	2.8		
8. sınıf	1049	78.5	171	12.8	39	2.9	45	3.4	32	2.4	5.182	0.269*
Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde okula gitmem.												
7. sınıf	1077	85.2	108	8.5	23	1.8	23	1.8	33	2.6		
8. sınıf	1081	80.9	148	11.1	49	3.7	29	2.2	29	2.2	14.614	0.006
Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde												
7. sınıf	950	75.2	138	10.9	80	6.3	49	3.9	47	3.7		
8. sınıf	959	71.8	182	13.6	77	5.8	75	5.6	43	3.2	9.793	0.044
Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım.												
7. sınıf	865	68.4	177	14.0	99	7.8	70	5.5	53	4.2		
8. sınıf	874	65.4	203	15.2	101	7.6	98	7.3	60	4.5	4.956	0.292*

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen ailevi nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Ailevi Nedenler Arasındaki İlişki

Ailevi Nedenler												
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Aileme yardım etmem gerektiği için												
Kız	854	67.5	218	17.2	82	6.5	71	5.6	41	3.2		
Erkek	836	62.7	230	17.2	95	7.1	96	7.2	77	5.8	14.425	0.006
Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım												
Kız	1059	83.6	141	11.1	27	2.1	17	1.3	22	1.7		
Erkek	1011	75.8	161	12.1	54	4.0	63	4.7	45	3.4	44.035	0.000
Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde okula gitmem.												
Kız	1090	86.1	126	10.0	19	1.5	13	1.0	18	1.4		
Erkek	1068	80.1	130	9.7	53	4.0	39	2.9	44	3.3	38.493	0.000
Kardeşime bakmakla görevli olduğum günlerde												
Kız	970	76.6	146	11.5	52	4.1	62	4.9	36	2.8		
Erkek	939	70.4	174	13.0	105	7.9	62	4.6	54	4.0	22.682	0.000
Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım.												
Kız	867	68.5	184	14.5	88	7.0	82	6.5	45	3.6		
Erkek	872	65.4	196	14.7	112	8.4	86	6.4	68	5.1	6.276	0.179*

Tablo 9 incelendiğinde, cinsiyet ve “Ailevi nedenlerden dolayı devamsızlık yaparım” maddesi arasında ilişki olmadığı görülmektedir (p değeri>0.05). Öğrencilerin erkek ya da kız olmaları, ailevi nedenlerden “Aileme yardım etmem gerektiği için”, “Ailemin geçimine katkı sağlamak için bir işte çalıştığım”, “Okula gidecek kadar harçlığım olmadığı günlerde okula gitmem” ve “Kardeşlerime bakmakla görevli olduğum günlerde” maddeleri için devamsızlık kararlarını etkilemektedir. Bu maddeler için cinsiyete göre devamsızlık kararı farklılık göstermektedir. Yüzdelerle göre inceleme yapıldığında, farklılık olan bu maddelerin tümü için erkeklerin kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdeleri kızlara göre daha büyüktür.

3.5. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Sağlık Nedenleri ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen sağlık kaynaklı nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette iki maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Sağlık Nedenleri Arasındaki İlişki

Sağlık Nedenleri												
Sınıf	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sağlık problemlerimin olduğu günlerde												
7. sınıf	274	21.7	119	9.4	126	10.0	329	26.0	416	32.9		
8. sınıf	264	19.8	127	9.5	117	8.8	440	32.9	388	29.0	15.795	0.003
Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım.												
7. sınıf	1022	80.9	144	11.4	46	3.6	24	1.9	28	2.2		
8. sınıf	1050	78.6	170	12.7	57	4.3	34	2.5	25	1.9	3.609	0.462*

Tablo 10 incelendiğinde, öğrenim görülen sınıf ile devamsızlığı etkileyen sağlık nedenlerinden “Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım” maddesi için p değeri >0.05 olarak bulunmuştur. Öğrenim görülen sınıf, nüfus yaşı ile fiziki yaşın farklı olması nedeniyle devamsızlık yapma kararını etkilememektedir. Buna karşılık öğrenim görülen sınıf ile “Sağlık problemlerimin olduğu günlerde” maddesi için p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Bu madde için öğrenim görülen sınıf devamsızlık yapma yapmama kararında önemli bir rol oynamaktadır. Sağlık problemlerinin olduğu günlerde devamsızlık yapma yapmama kararı 7. sınıf ve 8. sınıflarda farklılık göstermektedir yorumunu yapabiliriz. 7. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi %69, 8. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi ise %71’dir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen sağlık nedenleri arasında ilişki olup olmadığı belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Sağlık Nedenleri Arasındaki İlişki

Sağlık Nedenleri												
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sağlık problemlerimin olduğu günlerde												
Kız	214	16.9	119	9.4	109	8.6	436	34.5	388	30.7		
Erkek	324	24.3	127	9.5	134	10.0	333	25.0	416	31.2	38.342	0.000
Nüfus yaşımla fiziki yaşımla farklı olması nedeniyle devamsızlık yaparım.												
Kız	1065	84.3	136	10.8	27	2.1	22	1.7	16	1.3		
Erkek	1007	75.5	178	13.3	76	5.7	36	2.7	37	2.8	40.501	0.000

Tablo 11 incelendiğinde, cinsiyet ile devamsızlığı etkileyen sağlık nedenleri arasında ilişki olduğu görülmektedir. Çünkü p değeri <0.05 olarak bulunmuştur. Sağlık nedenlerine ilişkin bu iki madde için devamsızlık kararında cinsiyet önemlidir, kızların ve erkeklerin bu maddeler için kararları farklılık göstermektedir yorumunu yapabiliriz. Kızların “Sağlık problemlerimin olduğu günlerde” maddesi için kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi %74, erkeklerin ise %66’dır. Diğer madde için ise kızların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi %5, erkeklerin yüzdesi %11’dir.

3.6. Öğrencilerin Devamsızlıklarını Etkileyen Çevresel Nedenler ile Öğrenim Görülen Sınıf ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencilerin devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için ankette dört maddeye yer verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Öğrenim Görülen Sınıf ile Devamsızlığı Etkileyen Çevresel Nedenler Arasındaki İlişki

Çevresel Nedenler												
Sınıf	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için okulun son günlerinde												
7. sınıf	402	31.8	223	17.6	194	15.3	245	19.4	200	15.8		
8. sınıf	341	25.5	225	16.8	181	13.5	330	24.7	259	19.4	23.641	0.000
Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan												
7. sınıf	839	66.4	201	15.9	94	7.4	71	5.6	59	4.7		
8. sınıf	839	62.8	260	19.5	87	6.5	88	6.6	62	4.6	7.726	0.102*
Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için												
7. sınıf	882	69.8	166	13.1	69	5.5	84	6.6	63	5.0		
8. sınıf	861	64.4	198	14.8	98	7.3	108	8.1	71	5.3	9.593	0.048
Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler												
7. sınıf	700	55.4	229	18.1	134	10.6	131	10.4	70	5.5		
8. sınıf	706	52.8	230	17.2	141	10.6	178	13.3	81	6.1	6.167	0.187*

Tablo 12 incelendiğinde, öğrenim görülen sınıf ve devamsızlığı etkileyen çevresel nedenlere ilişkin “Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan” ve “Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler” maddeleri için p değeri >0.05 olarak bulunmuştur. Bu iki madde için öğrencilerin 7. ya da 8. sınıf olmalarına göre devamsızlık kararları farklılık göstermemektedir. Buna karşılık “Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için” ve “Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için” maddeleri için öğrencilerin 7. ya da 8. sınıf olmalarına göre devamsızlık kararları farklılık göstermektedir. Bu iki madde içinde 8. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi 7. sınıflara göre daha büyüktür. “Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için” maddesi için 7. sınıfların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi %51, 8. sınıfların ise %58’dir.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile devamsızlıklarını etkileyen çevresel nedenler arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare testi sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13 incelendiğinde, cinsiyet ve devamsızlığı etkileyen çevresel nedenler arasında farklılık olduğu görülmektedir (p değeri <0.05). Çevresel nedenlere ilişkin olarak yapılan devamsızlıkta kızların ve erkeklerin kararları farklıdır yorumunu yapabiliriz. Bu maddelerden “Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için okulun son günlerinde” için kızların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi %55 iken erkeklerin %53’dür. Diğer tüm maddeler için ise kızların kararsızım ve daha üst düzeyde görüş belirtme yüzdesi daha küçüktür.

Tablo 13: Cinsiyet ile Devamsızlığı Etkileyen Çevresel Nedenler Arasındaki İlişki

Çevresel Nedenler												
Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ki-Kare Değeri	p Değeri
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Seviye Belirleme Sınavına çalışmak için okulun son günlerinde												
Kız	339	26.8	226	17.9	180	14.2	314	24.8	207	16.4	13.850	0.008
Erkek	404	30.3	222	16.6	195	14.6	261	19.6	252	18.9		
Dershaneye daha çok zaman ayırdığımdan												
Kız	836	66.0	241	19.0	72	5.7	66	5.2	51	4.0	14.341	0.006
Erkek	842	63.1	220	16.5	109	8.2	93	7.0	70	5.2		
Ara sıra arkadaşlarımla bir yerde eğlenmek için												
Kız	924	73.0	163	12.9	66	5.2	75	5.9	38	3.0	50.176	0.000
Erkek	819	61.4	201	11.5	101	7.6	117	8.8	96	7.2		
Ders dışı etkinliklere ve sosyal faaliyetlere katıldığım günler												
Kız	709	56.0	241	19.0	121	9.6	142	11.2	53	4.2	18.883	0.001
Erkek	697	52.2	218	16.3	154	11.5	167	12.5	98	7.3		

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, ilköğretim öğrencilerinin okul devamsızlıklarının cinsiyet ve öğrenim görülen sınıfa göre farklılıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf düzeyi ve cinsiyet açısından devamsızlık nedenleri arasında farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde öğrenci devamsızlıklarını farklı açılardan ele alan çalışmalar mevcuttur. Guinan, McGuckin and Ali (2002) ve Inçe (2009) ilkokullarda kapsamlı el yıkama alışkanlığı ve bunun devamsızlık üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Yıldız ve Kula (2011) ilköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlıklarında en önemli nedenlerden birinin sağlık olduğunu belirlemişlerdir. Bu çalışmada ise devamsızlık yapıp yapmama kararında sağlık probleminin sınıf ve cinsiyet bakımından farklılık gösterdiği bulunmuştur. Sağlık problemi söz konusu olduğunda 7. ve 8. sınıftaki öğrencilerin davranışları ile kız ya da erkeklerin davranışları birbirinden farklılık göstermektedir.

Devamsızlık nedenleri, kişisel, öğretmenden, okul ya da okul yöneticilerinden, aileden, sağlık problemlerinden ve çevreden olmak üzere altı ana başlıkta incelenmiştir. Bu nedenler cinsiyet ve öğrenim görülen sınıfa göre ayrı ayrı incelenmiştir. Cinsiyet ve öğrenim görülen sınıfa göre devamsızlık yapıp yapmama kararında farklılıkların olduğu görülmüştür. Birçok araştırmada devamsızlık nedenleri çeşitli başlıklar altında incelenmiştir (Altınkurt 2008, Kadı 2000, Pehlivan 2006, Özbaş 2010, Cristopher 2008).

Sonuç olarak altı ana başlıkta ele alınan devamsızlığın sınıf ve cinsiyete göre incelenmesinde; öğretmen kaynaklı nedenlerde yer alan tüm maddeler için hem sınıf hem de cinsiyete göre, okul ve okul yönetiminden kaynaklanan devamsızlık nedenlerine ilişkin tüm maddeler için cinsiyete göre, sağlık nedenlerinden kaynaklanan devamsızlıkta yer alan tüm maddelerde cinsiyete göre farklılık olduğu belirlenmiştir. Diğer devamsızlık nedenlerinde ise öğrenim görülen sınıf ve cinsiyete göre en az bir farklılık olmayan madde yer almaktadır. Yani öğrencilerin 7 ya da 8. sınıf olmaları, kız ya da erkek olmaları ile devamsızlık yapıp yapmama kararları farklılık göstermemekte, benzer davranış göstermektedirler.

5. ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, ilköğretim öğretmenlerine ve yöneticilerine yönelik olarak bazı öneriler sunulabilir:

- Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi için öncelikle öğrencilerin okulu sevmeleri gerekmektedir. Bunun için de en önemli faktörün öğretmen ve öğretmenlerin öğrenciye olan yaklaşımı olduğu unutulmamalıdır. Buna göre öğretmen yetiştirme programlarında yeterli iletişim bilgisine sahip öğretmenler yetiştirilmelidir. Öğrencilerin ders dışında öğretmenlerle ortak çalışmalar, projeler yapmaları sağlanabilir.
- Ders programları hazırlanırken özellikle öğrencilerin zorlandığı dersler ve bunların sınavları iyi planlanmalıdır.
- Performans gerektiren dersler ders programında haftanın değişik günlerinde yer almalıdır.
- Derslerle ilgili olarak verilecek ödevler ve araştırmaların öğretmenlerin ortak planlamasıyla aynı güne getirilmemeli böylelikle öğrencilerin derslere hazırlanmalarında zorluk yaşamamaları sağlanabilir.
- Öğrencilerin okulda daha fazla zaman geçirmesi sağlanabilir. Bu amaçla okul içi etkinlikler ve faaliyetler artırılabilir.
- Okul aile işbirliği sağlanarak, seminerler verilerek, aileler okula devam konusunda bilgilendirilebilirler.
- Toplu yaşam ve temizlik alışkanlıkları hakkında öğrencilere eğitimler verilmelidir. Okulda sınıf ve ortak kullanım alanlarının temizlik ve havalandırılmaları sıklıkla yapılmalı bu konuyla ilgili personel eğitilmelidir.

6. KAYNAKLAR

- Abalı, O. (2002-2011). *Çocukta okul ile ilgili sorunlar*. [Çevrim-içi: <http://www.benimyuvam.com/yazilar.asp?id=12&y=58>], Erişim tarihi: 20 Temmuz 2010.
- Açıl, M. ve Purtaş, A. (2008). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınları.
- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Bingham, A. (1998). *Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi* (Çev. A. Ferhan Oğuzhan). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Cristopher, A. K. (2008). School absenteeism and school refusal behavior in youth: A contemporary review. *Clinical Psychology Review*, 28, 451-471.
- Çiloğlu, E. (2006). *Okul çevresinin öğrencilere eğitsel katkısı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Guinan, M., McGuckin, M., & Ali, Y. (2002). The effect of a comprehensive handwashing program on absenteeism in elementary schools. *Am J Infect Control*, 30, 217-20.
- Gül, S. K. ve Güneş, İ. D. (2009). Ergenlik dönemi sorunları ve şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 79-1001.
- Güneş, M. (2008). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersi kazanımları ile ders kitabında önerilen etkinliklerin uygunluk düzeyi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Inçe, N.-B. (2009). Mandatory handwashing in elementary schools reduces absenteeism due to infectious illness among pupils: A pilot intervention study. *American Journal Of Infection Control*, 37, 820-826.
- Kadı, Z. (2000). *Adana ili merkezindeki ilköğretim okulu öğrencilerinin sürekli devamsızlık nedenleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kalafat, S. (2007). *Eğitim psikolojisi*. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Önal, E., Erbil, S., Gürtekin, B., Ayvaz, Ö., Özel, S., Cevizci, S. ve diğerleri (2008). İki ilköğretim okulunda öğrencilerin kendi sağlıklarını algılama düzeyi ve bildikleri sağlık sorunları. *Nobel Medicus* 14, 5(2), 24-28.
- Özbaş, M. (2010). İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının nedenleri. *Eğitim ve Bilim/Education and Science*, 35, 32-44.

- Pehlivan, Z. (2006), *Resmi genel liselerde öğrenci devamsızlığı ve buna dönük okul yönetimi politikaları (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rogge, J.U. (2001). *Çocuklar büyüyor* (Çev. G. Bilgili). Hamburg: Rota Yayınları.
- Sığmalı, M. (2006). *Kayseri İl Merkezindeki İlköğretim Öğrencilerinde Bilinen Sağlık Sorunlarının Saptanması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Taymaz, H. (1997), *Hizmetiçi eğitim*, Ankara: TAKAV Matbaası.
- Tatar, M. (2004). Etkili öğretmen. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(11) [Çevrim-içi: http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_1/mustafa_tatar.doc], Erişim tarihi: 10.07.2010.
- Veenstra, R., Lindenberg, S., Tinga, F. & Ormel, J. (2010). Truancy in late elementary and early secondary education: The influence of social bonds and self-control— the TRAILS study. *International Journal Of Behavioral Development*, 34, 302-310.
- Weitzman, M., Klerman, L., Lamb, G., Menary, J. & Alpert, J. (1982). School absence: A problem for the pediatrician. *Pediatrics*, 69, 739-746.
- Yapıcı, M. (2008). Okulun sorumluluk üstlenmediği sorunlar. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8(1), Makale 12. [Çevrim-içi: <http://www.universite-toplum.org/content.php3?id=31>], Erişim tarihi: 20.07.2010.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 3(3). Makale 10. [Çevrim-içi: <http://www.universite-toplum.org/content.php3?id=31>], Erişim tarihi: 20.07.2010.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 8. Basım.
- Yıldız, M. (2010). *İlköğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık sebeplerinin araştırılması (Elazığ ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ahi Evran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırşehir.
- Yıldız, M. ve Kula K.Ş. (2011). Elazığ ilindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin devamsızlık sebeplerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 23, 133-140.

Extended Abstract

Aim of this research is to search the relationship between the reasons of absence of the secondary school students' sex and the class which the students are attending. All 7th and 8th grade students which were attending the schools which had a higher absence rate than the other schools in the 2009-2010 training year, are forming the research population and, examples are formed by among 2600 students which are chosen according to stratified samples and proportioned shared are forming the population—according the size of the 5 education region. During the gathering the data, in order to identify the reason of the absence of the elementary school students, Reasons of absence questionnaire was used by the researcher. At the analyze of data, frequency, percentage and chi-square test were used.

Absenteeism can be defined as a state of being absent from a place where person is supposed to be such as school, workplace, meeting .etc. Although absenteeism is an indicator of a student's negative feelings towards school, it is not a factor alone. A factor alone or combination of several factors may result in students' absence from school or estrangement from school (Pehlivan 2006). These feelings may result from student, teacher, school or school directors, family and health problems environmental factors.

Among the types of general survey model, relational model has been used to reveal the relationship between causes of absenteeism of the students attending 7th and 8th grades in elementary schools with gender and grade level.

Primary schools in Elazığ city centre are divided into 5 education regions as Bahçelievler, Fırat, Hazar, Harput and Karşıyaka by the the Directorate of Education. In the academic year 2009-2010, All 7th and 8th grade students attending the schools which has a over average of all the province has been composing the total field of the survey. To search the data, data was collected by proportional stratified sampling from the 2600 students and according to the size of the Education Region who are composing the total field of the survey in the 5 Education regions.

“The Students' reasons for absenteeism survey” has been prepared for applying the students by the researcher for quantitative data collection tool. Student survey of causes of absenteeism includes 2 parts,

the first part consists of 29 items, including personal information form, and the second part consists of 25 items, including a tool which has got five-optional Likert-type scale and which measures the causes of absenteeism. While creating the causes of absenteeism scale, forming the second part of the survey, firstly review of literature has been made. According to the Results of the review of the literature, item pool has been created and pilot study consisting of 146 students has been conducted by obtaining the opinion of the experts. according to expert opinions and factor analysis it has been understood that the scale has six-dimensional structure. Cronbach's alpha value of the scale applied to the students has been calculated as 0.915.

This research has been conducted to identify the differences of the discontinuities according to the gender and class being attended. As a result, the levels of class and gender differences have been identified among the causes of absenteeism.

When the literature is being examined, studies which are covering the discontinuities from different point of views are available. Guinan, McGuckin and Ali (2002) and Inqe (2009) have investigated thorough hand washing habits in primary schools and on the effects of absenteeism. In this study, it has been found that a health problem differs in terms of class and gender for attending or not attending the lessons. When it comes to health problems, 7th and 8th the behavior of students in the class and female or male behaviors differ from each other. Causes of absenteeism have been examined under six main headings including personal teacher, school or school managers, family, health problems and the environment, headings. These reasons are examined separately according to the gender and class which is being attended. There have been some differences observed according to gender or the class which is being attended in terms of attendance. Several studies have investigated causes of absenteeism under various headings (Altinkurt 2008, Kadı 2000, Pehlivan 2006, Özbaş 2010, Cristopher 2008).

As a result while examining the absenteeism, under six headings according to the gender and class; It is identified that there have been some differences in the causes .for teacher-based problems it can change according to the gender and the class. For school-based problems it can change according to gender, for health-based problems, it can change according to gender. Among the other causes of absenteeism, there has been an item including no differences according to the gender and class. That is, there have been no differences for attendance according to the gender or class. However, there have been similarities between them.

Kaynakça Bilgisi

Şanlı Kula, K. ve Yıldız, M. (2014). İlköğretim okulu 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ile cinsiyet ve sınıf düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(1), 251-266.

Citation Information

Şanlı Kula, K. & Yıldız, M. (2014). The study of the relation between the reasons of absenteesim among the primary school 7th and 8th grade students and their grade level and gender [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(1), 251-266.